

Boðskapurin størri týdning enn málið

GHETTO FØROYAR Tað er í lagi, at útlendsk orð snýkja seg inn í kjakið, um tað kann gera boðskapin greiðari. Hinvegin er føroyska málið ungt, og tí er eisini neyðugt at leiða málið og at smíða nýggj føroysk orð, halda útisetar í Keypmannahavn

GHETTO FØROYAR

Tað verður javnan skotið eftir málinum hjá útisetum, sum koma aftur til Føroya. Eftir fleiri ár í øðrum londum, er føroyska málið ofta ikki so reint longur. Men hvat hevur so størri týdning, formurin á tí, ið verður sagt, ella innihaldið?

Sjúrður Juul Ravnsfjall, ið er útbúgving lærari í føroyskum og donskum, er greiður.

– Um formurin er við til at gera tað, at boðskapurin verður misstiltur ella ikki uppfangaður, so hevur formurin ómetaliga nógv at siga, sigur Sjúrður Ravnsfjall.

Unn Kragesteen, ið hevur tikið eitt grundað skil á lingvistikk, heldur hinvegin, at boðskapurin er tað týdningarmesta, so leingi fólk skilja hvat verður sagt.

– Eg skilji ikki hví, at formurin skal hava so nógvan týdning. Eg siti sjálf við orðabókini frammi tá eg skrivi, tí tað liggur eitt slag av trýsti á, at tú skal skriva

rætt føroyskt, og tað haldi eg onkursvegna er eitt sindur skeivt, sigur Unn Kragesteen.

Eiga at vegleiða og ikki rætta

Tað hevur stóran týdning hvussu vit bera okkum at, tá vit hoyra fólk tosa bronglut.

– Tað finna ymsir mátar at rætta fólk ella vegleiða fólk. Mann nýtist ikki at siga 'hey hey, tú skal ikki siga soleiðis'. Mann kann siga 'eg havi ein góðan máta, tú kundi kanska roynt henda mátan eisini'. Mann kundi verið meira inkluderandi upp á tann mátan, sigur Sjúrður Ravnsfjall.

Hann vísur eisini á, at rætting er eitt øgiliga neiligt lótt orð, í øllum førum í sambandi við tað føroyska málið.

– Vit eru von at verða rættaði í skúlanum, vit eru von við tær reyðu strikurnar. Tí seta vit tað bara í samband við nakað negativt, heldur hann.

– Tað tykist eisini sum at fleiri halda seg aftur og melda

Føroyska málið er undir stórum trýsti millum útisetar. Ofta fylast fólk á allar tær danismurnar, ið snýkja seg inn í gerandisprátið. Unn Kragesteen og Sjúrður Juul Ravnsfjall kjakaðust um málsliga formin móttvegis innihaldinum og um týdningin av at onnur rætta og vegleiða, tá tað kemur til málið í almenna rúminum

seg úr samfelagsjakinum, tá tað verður rættað uppá tey. Tey tora ikki og hava kanska ikki tann rætta mátan at siga tingini uppá, har eru kanska for nógvur danismur í teirra máta at tosa uppá, sigur Unn Kragesteen.

Smíða nýtt men ikki trúttá

At málið er livandi er nokk lítil ivi í. Javnan verða nýrði smíðað fyri nýggj fyrbrigdi, sum koma í einum jøvnum streymi úr útlandum.

Sjúrður Ravnsfjall heldur eisini, at vit eiga eftir førimumi at royna at smíða nýggj føroysk orð.

– Nú vit hava eitt føroyskt mál, hví so ikki royna at nøra og fjálga um tað. Og um hesi nýggju orðini ikki rigga, so fella tey burtur. Um fólk ikki taka tey til sín, so fella tey burtur, og so má mann royna eina aðra leið, vísir Sjúrður Ravnsfjall á.

Unn Kragesteen sigur hinvegin, at tað ofta kennist sum at nýggju orðini verða trúttáð niður í fólk.

– Í staðin fyri kanska at lokka fólk við ella at seta

tað upp á ein serliga vakran máta, so ger man tað eitt sindur sum at 'hetta er tað – soleiðis skulu tit siga', og tað er eitt sindur av máldiktaturi í Føroyum, sigur hon.

Ein trupulleiki fyri fólkaræðið

At tað kennist sum, at tað verður rættað og trúttáð í føroyska málinum kann verða ein trupulleiki fyri fólkaræðið, um fólk byrja at halda seg aftur við at siga

sína meining, av ótta fyri at verða happaði fyri teirra málburð. Unn Kragesteen metir eisini, at vit eru við at verða í teirri støðu nú.

– Eg haldi at vit eru komin har til nú. Um mann vil bjargga tí føroyska málinum, sum eg sjálva als ikki haldi er á vandakós, so haldi eg eisini at mann skal verða meira tolin við teimum ungu, sum koma aftur úr útlandum við nýggjum hugtøkum í førninginum, staðfestir hon.

Tað var ein innilig løta, tá Margreta á Rógvu framfærði tvey av sínum egnu lögum. Margreta kundi eisini avdúka, at hon í løtuni, saman við fleiri øðrum tónleikarum, arbeiðir við at gera eina demo og vónandi fáa ein bólkk upp á beinini